

ХЕЧКЭЙ ДЭТЭ

ПРИТУРКА,
ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,
РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ,
ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Оплаквания, за нередовно испращанне листа, приематъ се само въ разстояние на единъ мѣсець отъ издаването му.

За постоянни обавленија
особенни услови.

✎ Писма, ръкописи и пари се испращат до: Дирекцията на Женският Съветъ улица Войнишка № 122 ✎

Официално посръчаниз членовец на съвета. — Писмо отъ графиня Де Басалвилъ до племянника ѝ. — За лудка. — Още няколко души нѣкъ по женското образование у насъ. — За образъ анието и женита въ Бзгарил. — Рецензии за ясти. — Домашна медицина. — Книги и списания. — Книжевно извѣстие. — Корреспонденция. — Подлист.

(ИЗЪ ЧУЖДИТЪ ВѢСТНИЦИ.)

Венчикът жени носятъ рокли за официално
прѣдставление, а Американскій раскошъ произ-
вежда чувствително впечатление наспротивъ про-
стотата на чуждитъ прѣдставители.

Малцина мъже, съпрузи или братия на чле-

И. Илюков и
о.и. Руча

новетъ или публицисти се виждатъ изъ тѣзи женска павалица.

Домътъ на Женското Изложение се издига първъ, щомъ влѣзе нѣкой въ великолѣпната му ограда. Бѣлъ, както всичкиѣтѣ домове, създанне на женска архитектура, показва неизразима хубостъ, неописана тънкость откъмъ художественото украсяване.

На фасада му се простира голѣмъ плавателенъ каналъ, а единъ мостъ, артистически изработенъ, съединява го съ насрѣщния павильонъ.

Една твърдѣ широка и великолѣпна улица съ двоенъ редъ колони отъ коринтски стилъ съ високъ и богатъ входъ на който се виждатъ всички Олимпийски богини, всѣка съ своя символъ, е всичко, що се изпрѣчва на очитѣ ти прѣди влизаннето.

Днесъ нѣма да Ви занимаемъ съ описанието вътрѣшната частъ на Жен. Изложение, защото бързахме да пристигнемъ въ мѣстото на тържеството, на втория катъ.

Тука съ портретитѣ на всички прочути жени отъ най-старо врѣме и до днесъ се украсяватъ двѣтѣ страни на салона; поставени тѣ по клонове и народности съ народния гербъ, съставляватъ, тъй да кажемъ, живата история на женското сърдце и женския духъ. На потонѣтъ сж изобразени въ една картина аллегорически художествата съ най хубавитѣ бои и въ чудесенъ образъ и хубостъ. И тѣзи идеи се дължи на Американка художница.

На дѣното на салона, който събира 4—5000 души се издига широкъ прѣстолъ съ отдѣлни по-малки мѣста за оркестрата. На стѣклата на всичкиѣтѣ прозорци сж изобразени съ най-живи шарове разни картини, прѣдставляюща наукитѣ и искусствата. Всѣки такъвъ прозорецъ е коствалъ хиляда до двѣ хиляди долара и сж изработени отъ двѣ много млади художници, отъ които едната е родомъ отъ Мала-Азия, та говори отлично турския езикъ.

На прѣстола се настаняватъ, освѣнъ Настоятелството и всичкиѣтѣ чужденци членове на Свѣта, числото на които възлиза до 800, и мѣстнитѣ власти. На първия редъ при Настоятелството сѣдѣтъ 3 или 4 госпожи, на възраст по-голяма отъ 70 год., бѣловласи, но живи отъ свѣтлината на гения. Тѣ сж първитѣ подвижници за женския въпросъ. Тѣ сж ония героини, които прѣди 50 години сж развѣли първи знамето на женската еманципация чрезъ работата, Науката

и Искуството. Тѣ сж първитѣ, които сж се потрудили да отворѣтъ на женитѣ пътя на напрѣдка и които днесъ съ тържество и слава се удостоили да видѣтъ трудоветѣ си увѣнчани отъ такъва сполука.

Най-назадъ на прѣстола сѣдѣтъ единъ редъ Индийци и Индийки. Облѣчени сж по своему: полуголи къмъ горната частъ на тѣлото съ двойни гривни на рѣцѣтъ и краката си, съ дълга кждава коса, съ плюскюлъ отъ нашарени пера на главата си и гѣсти редове златни отгърлици. Женитѣ се отличаватъ отъ мъжетѣ по това, че първитѣ носѣтъ златна брънка на носа си, а послѣднитѣ — само прѣголѣми облци.

Салонътъ е вече пъленъ съ хора. Оркестрата, състояща се отъ около 80 инструмента, свири народната Американска химна и всички ставатъ. Подиръ туй една хубава мома сѣда прѣдъ нияното и аккомпанира една друга, която пѣе химната къмъ свободата, отъ жени съставена и композирана. Всѣка строфа отъ тая химна повтаря публиката твърдѣ хармонично.

Слѣдъ туй чудесно изпълнение химната умоляватъ се да се явиѣтъ на прѣстола поетката и композиторката. И двѣтѣ ставатъ, та поздравяватъ публиката; тѣ сж стари и на челото си носѣтъ сръбърната, подарявана отъ врѣмето, корона; а на гърдитѣ — медалитѣ на дѣщеритѣ на възпитанието.

Посрѣщатъ ги съ въсхитителни урра и трогателни любезни титли. «Поздравѣте първитѣ борци на възпитанието и напрѣдка», извиква въсхитенъ единъ старецъ, та всички ставатъ, хиляди кърпи се развѣватъ на въздуха и букети отъ бѣли трандафели се принасятъ на старитѣ госпожи, които съ сълзи на очи благодарѣтъ публиката.

(Смодва).

Писмо отъ графинята Де Бассанвилъ до племенницата ѝ.

За свѣтскитѣ удоволствия.

Отъ французски.

Послѣдното ви писмо много ми огорчи, драго дѣте, понеже ви въ него ми говорите съ голѣмъ ентузиазмъ за удоволствията, които намѣрвате въ обществото, и азъ се боѣ да не би тия шумни развлечения да не породѣтъ горещо желание въ сърдцето ви постоянно да тичате да ги търсите; тъй като легкомислието е една отъ най-нагубнитѣ наклонности за жената.

Уви! азъ съмъ стара и знамъ животътъ! Ето защо толкова се боѣхъ за васъ, защото азъ всѣкога съмъ виждала, че на младитѣ момичета най-вече имъ умръзнува животътъ слѣдъ увличанието въ упонителната свѣтска вихрушка; а тъй като тѣ са несвѣдуци, то съ беспокойство тичатъ къмъ всичко, що може да ги разсѣй, безъ да помислятъ че умръзването е едно отъ най-малкитѣ злини, отъ които трѣбва да се страхуватъ.

Опитността е златна, говорятъ; но често тя се купува много скъпо, когато искатъ да ѣхъ придобиятъ чрѣзъ свѣтскитѣ развлечения.

Като ви говорѣхъ по тоя начинъ, не мислѣте, че азъ ви говорѣхъ да живѣете като отшельница, да мя пазнъ господъ, мое дѣте, но само да се ползвате, а не да се вредите отъ развлеченията и удоволствията, които обществото ви доставя, съ една дума, да изучите ничтожеството му, като вземате въ сжщото врѣме участие само въ позволителнитѣ развлечения.

Извънреднитѣ увеселения не се съгласяватъ съ чиститѣ и скромни семейни добродѣтели. Всичко, което се нарича шумно удоволствие е опасно, и най-малко пагубното слѣдствие отъ тая отрова е да смутнъ спокойствието на животътъ, да изопачи вкусътъ и да направи неприятни всички скромни удовольствия.

Какво нѣщо е обществото и какво се срѣща въ него? Обществото се състои отъ тѣхна личности, които гледатъ да отбѣгнватъ единъ отъ други; въ обществото срѣщаме шумъ, блясъкъ, удовольствие, но подъ тѣхъ се крие равнодушнѣто, фалшивостта и често ненавистьта.

Това, което ви говорѣхъ, мое дѣте, е сжща истина, която трѣбва да вървате, и да не сждите за свѣтския животъ по измамливитѣ му външности, и да се прѣдавате на развлеченията и удовольствията, колкото го изнеква общественото приличие.

Положението на баща ви ви принуждава да живѣете верѣдъ обществото, и за сега, ми пишете, вий сте заобиколени съ многочисленна и блестяща компания; азъ ви сърадвамъ; нѣ ви прѣпорѣчвамъ всѣки денъ да се усамотявате по нѣколко врѣме, да се поразмислите и да давате почивка на сърдцето си и умътъ си отъ шумътъ и движеніето, които ги увличатъ и раздражатъ; това ще ви помогне да можете по-дълго врѣме да се наслаждавате отъ свѣтскитѣ развлечения, безъ да си вредите душата. Нищо не е по-полезно отъ това усамотение. Свѣтския животъ ни

краде отъ самитѣ насъ, а уединението ни дава възможность да се намѣрваме отново. «Размисленіето, говори единъ черковенъ отецъ, е омото на душата, чрѣзъ него влѣзва въ насъ свѣтлината и истината.»

«Ще го заведа въ пустинята, казва Псалмопѣвеца, и ще говорѣхъ на сърдцето му.

Ето, мое дѣте, законътъ и пророцитѣ, и ний сме длѣжни да слѣдваме тия свещени предписания толкова повече, че въ уединението, далечъ отъ свѣтския шумъ, истината ни дава драгоценнитѣ си уроци, тамъ въ уединението прѣдразсждѣщитѣ се изгубватъ, прѣдубѣжденната отслабватъ, даже мѣншето, което всичко управлява, захваща да губи значението си въ очитѣ ни. Въ уединението ний ясно видимъ бесполезността, пустотата на разсѣянния веселъ животъ, който остава слѣдъ себе си само отгвърщенното, съжаление, ако не и угризение, и ний сме принудени да се съгласимъ съ Плиния, който говори: «по-добрѣ е да стоимъ празни, отколкото да вършимъ бездѣлци».

— Истина, че балътъ би билъ цѣло наказание, ако не бѣше удовольствие, говорѣше прѣдъ мене една млада жена единъ день.

— Но защо ходите тогава по баловетѣ? ѣхъ попитахъ азъ.

Тя ма погледнѣхъ, като че идѣхъ отъ Китай и, като си понадигнахъ малко прѣзрително рамената, захванѣхъ да говори за други нѣща. — Азъ ти привождамъ тоя ми разговоръ да го помислите и да ми отговорите вмѣсто тая газдавица.

Но, да дойдемъ пакъ на въпросътъ си, до свѣтскитѣ развлечения и свѣтското ничтожество, къмъ които азъ много желямъ да намалѣхъ охотата ви, защото това блестяще общество, което ви увлича въ вихрушката си, дава толкова малко реално удовлетворение на разумнитѣ, които внимателно го изслѣдватъ, щото азъ бихъ искала да ви покажѣхъ да видите истинския му образъ. Нито наклонността, нито сърдцето, нито даже надѣждата за удовольствие събира тия празни сжщества, родени много да иматъ, да желятъ още повече и отъ нищо да не се наслаждаватъ. Тѣ се търсятъ другъ други, безъ да се обичатъ, виждатъ се, безъ да се харесватъ и се раздѣлятъ, безъ да съжаляватъ.

— Но какво ги кара да се събиратъ? ще ми попитате вий.

Равенството на чиновѣтѣ имъ, на положението имъ; привычката, обичая, омръзването на

самаго себе си; най сетнѣ тая нужда, да се забравятъ сами себе си, която чувствувать постоянно и която като че се е привързала къмъ величнето, богатството, блясъкътъ.

Женитѣ, които всецѣло се прѣдаватъ на свѣтскитѣ развлечения, вѣрвайте, че скоро се пресищатъ; но тъй като тѣ сж привикнали къмъ тоя вънкашенъ животъ, то ако сж принудени да се откажатъ отъ него било зарадъ паричното положение, било по слабото си здравне, било най-сетнѣ по друга причина, тѣ чувствувать въ душата си пустота и неизличима тѣга, и тѣ много скжно плащатъ за нѣколкото години, които сж прѣбавали въ увеселения и развлечения въ туй неблагоприятно общество, което даже не си спомни за тѣхъ.

Чухахъ отъ нѣкои жени отъ вашия кръгъ, които взематъ за прѣдлогъ на свѣтския си животъ наклонността на мъжетѣ си къмъ удоволствията, и това ми се показва не основание, а само прѣдлогъ, защото ще ги попитамъ, да ли, за да се харесатъ на мъжетѣ си, тѣ танцувать до пресищиванне и правятъ такива огромни разходи за туалетитѣ си; съ една дума, дали тѣ по тая скжната причина докарватъ лугетъ до такъва крайностъ.

А! ако да се ограничавахъ съ това, което имъ налага дългътъ, наклонността на бащата и мъжътъ, на положението; но, не! не се лжете, а попитайте тия млади вѣтърничави глави, колко нѣти тѣ отиватъ на балъ за да удовлетворятъ кокетството си, пустославнето, желанието за развлечения и най-вече да избѣгнатъ отъ усамотеннето, т. е. отъ сами себе си.

Като ви показахъ свѣтския животъ въ истинската му форма, то ви питамъ, мое дѣте, заслужва ли той тия жертви, които му принасятъ? и хората на твоитѣ години трѣбва ли толкова да го цѣнятъ, когато знайтъ, че въ настояще ще намѣрятъ пустота, присторенность и равнодушие, а за въ бъдѣще ги чака неблагоприятность, забравяне и често прѣзрѣние? Не, безъ съмнѣние. Наслаждавайте се слѣдователно отъ свѣтскитѣ удовольствия, колкото трѣбва; нека да ви служатъ само за отпочивка на по-сериознитѣ занятия, за рекреации на изпълненитѣ длъжности.

Когато сме съ здраво сърдце, ний отъ всичко се ползуваме и всичко ни доставя удовольствие; и напротивъ, когато сърдцето ни е псхабено, ний приличаме на тия нещастни болни, които иматъ отвръщанне отъ всѣка храна и имъ се

показва горчива и безвкусна. Ний мислимъ това, че сме деликатни, а ний сме само отвратени. Не хабѣте прочее сърдцето си и душата си съ развлечения; защото, който живѣе въ вълнение, той скоро изживява, а спокойствието продължава животътъ.

Щомъ се прѣдадете на свѣтския животъ, то той ви трѣбува цѣла; вий ставате негова принадлежность, негова робиня, негова жертва. Вий трѣбва да мислите, тъй както той мисли, да говорите, както той вѣрва. А припомнитѣ си божнето слово: «не се служи на двама господара въ едно и скжното врѣме»!... При това, защо да бѣгате отъ сами себе си, мое дѣте, когато тъй спокойно можете да живѣете съ себе си. Когато сърдцето е искрено, свѣдѣствата чиста, когато душата и умътъ не сж псхабени отъ бездѣлнето и развлеченията, тихитѣ увеселения иматъ много по-голъмо обаяние, отъ шумнитѣ; защото умѣренностьта дава здравне на душата и тѣлото, и, за да намѣрите удовольствие, вий нѣмате нужда ни отъ спектакли, ни отъ балове, ни отъ празденства, а една добра книга, едно интимно събранне, единъ интересенъ разговоръ сж достаточни. При това проститѣ удовольствия сж много по-полезни за сърдцето отъ шумнитѣ; тѣ сж благодѣтелни; тѣ не струватъ скжно и оставятъ въ душата тихо спокойствие, а другитѣ, напротивъ, ласкайтъ, но уморяватъ и вредятъ.

Габр.-во.

Л. А.

З а л у к с а.

II. Взоржете се противъ лукса.

(Продължение.)

И тъй много ясно до сега, мислимъ, сме показали злитѣ послѣдствия отъ лукса. Дѣйствително ний въ началото на статията си казахме, че той има и добритѣ си страни, нъ когото си е разбранъ и полезенъ на по-голъмата частъ отъ чловѣчеството; напр. една богата госпожа е принудена да има нѣколко рокли, отдѣлна за визити, друга за бала, третя за расходка и пр.: това ний го разбираме, защото отъ една страна нейний постъ изисква това, а отъ друга — което е и най-важното — колко ли фамилии е зарадвала съ това тя: майки-вдовици и дѣщери-сирасини на много бѣдни фамилии сж спечелили насжщия си хлѣбъ. Нъ колко е той — лугетъ съспателенъ, колко е вредителенъ,

когато е неразбранъ, когато произлиза отъ едно подражание, когато се прави за удовлетворение на едно глупаво тщеславие отъ женитѣ, на които мжжеть едва могатъ да удовлетвориждъ първитѣ нужди на фамилията си, ний на дълго и широко расправихме и доказахме въ първитѣ три глави.

Колко щастливо прѣкарвали нашитѣ баби! Никой не може да каже, че и въ тѣхно врѣме луксътъ билъ неизвѣстенъ; напротивъ и тѣ сж биле луксозни, нъ тѣхния луксъ е билъ разбранъ, основателенъ, съразмѣренъ съ семейното и материалното положение на всѣкого. Едно отъ най-яснитѣ доказателства за това е, че тогавашний животъ прѣдставлявалъ най-лежитѣ условия, догдѣто днесъ съврѣменний луксъ прави ги най-мжчини. Безъ да се протакаме повече върху това нѣщо, толкова извѣстно на всичкитѣ ни читатели, смѣло можемъ да кажемъ, че една отъ главнитѣ причини на незадомяваннето много лица и отъ двата пола е неразбрания луксъ. Въ това отношение ний стоимъ по-долу и отъ Китайцитѣ; тамъ има постановени закони, които строго опрѣдѣляватъ живота и пр. на всѣко съсловие, и не като у насъ, дѣто слугата се мжчи и труди всячески да подражи напълно на господаря си!...

Отъ друга страна, защо не щемъ да разберемъ, че простотата, икономията, живѣеннето съразмѣрно съ срѣдствата ни е нѣщо мждро, спасително? Малко ли богати и велики хора, мжже и жени, сж ни дали тоя примѣръ? Кой отъ насъ незнае за Пенелона, Сципионовата дѣщеря, Атинанда, Фоционовата жена, Гракховата майка и много още други?

За всичко това, любезни читателки, *отблъвайте, взоржжете се противъ лукса*, като най-отровната змия, като най-главното съсипателно срѣдство на семейното щастие, съ пълно увѣрене, че простотата и неизлишността въ облѣклото ви освѣтляватъ естественната ви красота; че чистотата и грациозността на тѣлото ви, а не тщеславния раскошъ на облѣклото сж единичнитѣ достойни за цѣломждренната и достоѣйна жена украшения, когато напротивъ всичко друго отнима отъ Васъ по едно прѣимущество, една часть отъ хубостта ви, че драгоцѣннитѣ прѣстени, обици и пр., сжжлоцѣннитѣ Индийски, Французки, Белгийски и пр. платна покриватъ хубостта ви, зачерняватъ свѣтлостта ѣ, както облацитѣ мѣсечината.

Нъ какъ може да се постигне това нѣщо?

На това отговорътъ много ясно стои въ третата глава: женитѣ сами ще отбѣгнатъ и ще се въоружатъ противъ лукса, ако имъ се даде пълна свобода за саморазвитие, за изпълнение прѣд-назначението си спрямо себе си, фамилията, обществото, ако имъ се даде възможность да бждатъ учени жени, домакини, гражданки, и не ще закъснѣятъ да искоренѣтъ съвсѣмъ всѣкакъвъ порокъ, когато го разбержтъ сами тѣ, че е дѣйствително такъвъ!

Съ това ний даваме край на статията си: за лукса, нъ не окончателно, като си запазваме т. е. правото да се повърнемъ не веднжжъ още само къмъ тоя толкова важенъ въпросъ.

Още нѣколко думи пакъ по женското образование у насъ.

Жената казватъ прѣдставителка на красния полъ, жената въспѣватъ въ поезията, на жената правѣтъ комплементи и тѣмъ подобни блудкавости . . . и притова жената е прѣдмѣтъ на забавления.

Така си днесъ игражтъ мнозина още невѣжи съ сждбата на жената и подкрѣпватъ гнилитѣ си и отживѣли своя вѣкъ понятия за даване образување и достижъ въ обществото на нашитѣ жени. Тѣй, казвамъ, днесъ мнозина още, ужъ, интелигентни мжже допущатъ такива неѣпости, че «жената робъ родена — робъ да умрѣ», като че тя не знае да се ползува и радва на свободата, като ли че не може да постжнва на едно и сжщо поле съ мжжеть — а само да прѣгривза, ражда самитѣ идеи на мжжеть?!...

Мнозина днесъ още се страхуватъ да се дава образување на жената равно съ мжжеть, за да не имъ отнеми хлѣбътъ. Страхуватъ се пѣкъ други да си вземжтъ за своя половина и съболезнователка образована жена, защото щѣла да знай повече отъ тѣхъ и не щѣло да има съгласие и покорность, щѣла да бжде раскошна, надута и да занемари кжщата и дѣцата си.

О! далечъ отъ тѣхъ тази мисль. Напротивъ, ще рекж азъ: семейство, което е имало щастнето, щото жената и мжжеть да сж образовани и въспитани — блаженствува, тамъ има душевна хармония, тамъ жената е помощница, подкрѣпителка и дѣли поне, колкото ѣ допущатъ силитѣ, работитѣ на мжжа си и тегилата на едина сж и на другия.

Една образована жена никога не може да бжде раскошна и расточлива, защото е въстояние да размисли и обсъди слѣдствията на тѣзи общественна болѣст и зараза, знае, че не вънкашния блѣсъкъ ѝ прави очарователна и привлекателна, а нейния разумъ и дѣла. Ето примѣритѣ сж прѣдъ очитѣ ни, многото моди и труфила ги виждаме не у образовани жени, а у прости и не разсудителни, които не сж въстояние да блѣснатъ въ обществото съ друго, а съ раскошното си облѣкло.

Образованата жена не остава дѣцата си на слугинитѣ, а е тѣхна пазителка, тѣхенъ Ангелъ-хранителъ, обожествява нежното сърдце на дѣтето си, въоружава го противъ злинитѣ и избавя невинността му отъ бурята на живота. Образованата майка е водачъ на дѣтето изъ лабиринта на съмнѣнията.

Тя напоява умственната почва на дѣтето, както хладния Майски дъждъ.

Образованата майка е необходима за дѣтето, пѣкъ и за обществото, както хладния оазисъ за уморения пѣтникъ въ срѣдата на сухитѣ пѣсчаници.

Образованата майка не търси развлечения празни и кокетство, на ней нито раскошността, нито широкия конфоръ ѝ правятъ удоволствие и щастие, а нейното семейство, нейнитѣ сжипоцѣнии бисери сж дѣцата.

Образованата жена е гордостъ за мъжътъ, гордостъ за семейството и обществото. За това, казвамъ, нѣма да се опасяватъ мъжетѣ отъ образовани жени. Бойте се, пѣкъ и ний да се боимъ, отъ ужъ образовани жени; напимѣръ, както правятъ мнозина бащи: провождатъ си чедата въ странство още отъ първи или втори классъ, които не сж изучили още матерния сп езикъ и отиватъ година или двѣ въ странство да се научатъ да брацолевятъ нѣкой чужди языкъ, да свирятъ на пиано, и да знайтъ, какъ да се обличатъ, споредъ новата Парижка мода. Съ една рѣчь, искатъ отъ тѣхъ салонни кукли.

Такива дѣщери точно пѣкъ и повече изпълняватъ мисията, съ която сж проводени, подражаватъ, кога да се обличатъ, г-житѣ на нѣкой Лордове и Банкери, които сж сѣдѣли по Европа. Е! моля ви се, какво искаме отъ такива едни жени, които носятъ лъжовна маска на добродѣтель и образование? Такива сж по-опасни и отъ проститѣ и невѣжитѣ жени.

Но нека прочее, нашитѣ опекуни—мъжетѣ, се не страхуватъ отъ образованитѣ жени, защото тѣ нѣма да нарушатъ хармонията, а ще се взематъ серпозно — и врѣме е вече да си подадемъ братска рѣка и работимъ солидарно — за отмахване на този закоравѣлъ прѣдрасудъкъ за жената.

г. Плевнѣ

Г-ца Е. Н. Валевъ.

За образованието на жената въ България.

(Писмо отъ Плевнѣ.)

Писмо I.

(Продължение.)

Необходимость отъ образование за женитѣ у насъ.

Ами ако не иде въ училището, не ли си остава въ къщи и съ тѣзи умъ и знания, колкото ѝ сж дадени отъ къщния животъ; па послѣ отъ една къща въ друга къща, така щото такъвъ къщенъ животъ за нашата жена, освѣтъ че ѝ изолира отъ течението на общественитѣ работи, общественитѣ мисли и мнѣния и общественния животъ, но ѝ прави да не осѣща никаква необходимостъ за умствено развитие! Тогава каква задача ще искаме да изпълнява една жена, за която не е положено никаква грижа и отъ семейство, и отъ държава да ѝ се даде ако не пълно образование, то поне сърдце да има къмъ образование? Освѣтъ едни училища у насъ, други учреждения, които да спомагатъ за умственното повдигане на женитѣ у насъ нѣма. За жената публичнитѣ библиотеки едва ли сж достъпни. Публични скаски едва ли чува. Женски дружества за тая цѣль колко ли има у насъ? Книги, вѣстници и списания едва ли има жени, които самостоятелно да си изпълватъ и то ако има, то такива сж исключение и за примѣръ. Недѣлни училища, отворени отъ жени и за научаване неграмотнитѣ жени, тѣзи, на които не е било достъпно училището, не съмъ прочела да знамъ, че има. А кога виждаме такава една прѣграда мѣжду нашата жена и просвѣщението, не ще съмнѣние че това ще се отзове неприятно, на който и да е чловѣкъ. При туй положение на жената, и ако оставимъ се тѣй да си върви тѣ, никога тогава да се не надѣваме, че ще кажатъ нѣкога женитѣ: «образованието ни е необходимо» и безъ него ний не можемъ живѣ съ сегашнитѣ мъже. Не че образованието не е необходимо за нашитѣ жени и глупава би била тѣзи жена, която каже: е, на насъ женитѣ много учение не ни трѣбва; но това е, че тѣзи необходимостъ не може още да стане приемуна на всяка гражданка.

Отъ училището друго мѣсто въ обществото, въ което да помогне повечко да се образува жената, както казахме, нѣма; и тогава за нашата любителка на просвѣтата не остава нищо, освѣтъ да се задоволи съ онова, що е научила въ училището. А това е толкова скръбно за една съвѣстна жена, колкото

и не желателно, особено като съзнаваме, че сме жени на една България, която живѣе съ свобода и въ напредъ наредъ съ другитѣ образсвани господарства.

Хората отъ другитѣ страни, като виждатъ, какъ Българскитѣ народъ е способенъ да има хора, които да се борятъ за политическа, економическа и умственна свобода, които да защищаватъ неговитѣ независимостъ и прогресъ; като виждатъ, че въ България има хора и събития, които завзематъ почетно мѣсто въ всеобщата история; като си помислятъ за умственото ни развитие и свободното ни политическо живѣние, справедливо ще заключатъ, че и Българската гражданка е развита жена, жена, каквато е Европейската и Американската, че и Българката знае да се гордѣе съ своя умъ, права, свобода, достоинство и независимостъ, които си е тъй изслужила, както женитѣ съ си изслужили тия права въ свободнитѣ и прогресивнитѣ страни. При единъ такъвъ начинъ на мислене, нѣма съмнѣние, че еднакво съ нашата политическа свобода, независимостъ и напредъкъ ще се мисли и за образованието на нашитѣ жени. Въ действителностъ, ако тѣзи хора, които тъй хубаво мислятъ за насъ, дойдѣхъ да проживѣятъ нѣколко врѣме помежду ни, съ вѣра Ви казвамъ, нѣхъ да се видятъ излѣгани. И наистина; отъ политическото ни освобождение до сега се броитъ 16—17 години, а нашата Българка се е промѣнила повече вънкашно, нежели вътрѣшно. А какъ тъй? Потърпѣте, читателко, ей сега ще Ви докажъ.

(Слѣдва).

Рецепти за ястия.

Ягнешко месо въ шкембе Земѣте добро, тлъсто ягнешко месо, кой да е бутъ, насечете го на парченца, измийте го добръ

нарежете му лукъ, майданосъ, джоданъ, копаръ, търхонъ, турѣте черъ пшерь на едро счуканъ, малко бахаръ и солъ ако е възможно, и една лажича прѣсно масло; размѣстѣе сичко това добръ, оставѣте го на $\frac{1}{4}$ часъ и послѣ го напълнѣте въ добръ попарено и измитъ ягнешко шкембе, което да се опече на фурната до зачервяване безъ вода.

Става много вкусно.

Марената тиквички. Опържете на дълго нарязани тиквички въ чисто дървено масло, които да сж посолени прѣдварително. Наредѣте ги въ паницата правилно, посипѣте ги съ малко чуканъ майданосъ и послѣ ги залѣйте съ чуканъ чесънъ и оцетъ пропорционално. Тая марината се ѣде на втория денъ отъ прѣгответенното ѣ, за да се устѣе.

Курабета съ прѣсно сирене. Турѣте една ока прѣсно сирене въ тенжора на умѣренъ огънь, което да се бърка, догдѣто се растопи, и, като хване да ври, турѣте брашно чисто толковъ, за да се получи набитъ маса. Слѣдъ това сваляте тенжерата да поастине. Когато може да ви търши прѣстѣтъ въ тѣстото, счупѣте 9 прѣсни яйцъ, размѣстѣе сичко това добръ съ ржка да стане еднакво меко и нежно а послѣ правѣте равни топчета турѣте ги въ помазана съ масло тава и ги опечете на фурната.

Такива курабета се ядѣтъ съ вишнявъ, малинявъ и сливявъ сиропи, а може и съ сѣита захаръ съ канела посипана.

Домашна медицина.

По сезона.

Мѣсецитѣ Юлий и Августъ сж бичъ за малкитѣ дѣца. Въ тия мѣсеци малкитѣ, нѣжни и пълни дѣца често заболяватъ отъ възпаление на мозъкътъ — прѣливъ на кръвта къмъ мозъкътъ, което се обяснява съ това, че дѣцата захващатъ да спятъ спокойно, стряскатъ се въ сънѣтъ си, появява се огънь до 40° и повече и се явяватъ спазми (извѣстно въ нашето общество *дѣцка болѣсть*) или пъкъ спятъ повече, отъ колкото трѣбва. Тука ний смѣсваме и двѣтъ болѣсти, тѣхнитѣ признаци, защото за нашитѣ майки е важно едно, т. е. да разбиратъ или наблюдава, ако се появѣтъ горѣказанитѣ признаци, да дадѣтъ домашната медицинска помощъ. Първо трѣбва да се даде слабително-рециново масло, което е полезно при появянето на вѣжки

ПОДЛИСТНИКЪ 4)

Славянски жени.

Отъ Захеръ Мазохъ.

ВѢРА БАРАНОВА.

Срѣщу самата врата бѣ пространъ единъ младъ офицеринъ, който като че бѣ още дѣте. Хубавото му лице изразяваше трогателна невинностъ. Той като че бѣ вече свършилъ мечтата на животътъ, за любовта, за отечеството и за славата. Вѣра се наведе надъ него, разгледа го внимателно и се почувствува развълнувана. Защо бѣше тя толкова дълбоко трогната при видѣтъ на тогава младъ човѣкъ? Изгледътъ на това дѣте, готово да издѣхне, караше ли ѣ да мисли за майка му, и въ сѣщото врѣме за жестоката война, която трѣбува такива благородни жертви?

Догдѣто Вѣра размисляше, прѣведена, съ погледъ впитъ въ офицерина, той послѣдния си отвори веднага очитѣ, голѣмитѣ сини очи, които имахъ нѣщо свѣрхестественно и захванъ да ѣ гледа съ екстазъ:

— Коя си ти? попита той съ слабъ гласъ.

— Азъ съмъ сестра милосердна.

— Какъ ти е името?

Той странно продължаваше да ѣ гледа. Найсетѣ се усмихна.

— Азъ тя струвахъ на ангелъ, каза той. Какъвъ хубавъ сънъ бѣ.

— Мога ли нѣщо да ви помогна? попита Вѣра. Привързахъ ли раната ви?

— Съ нищо не може ми се вече помогна; докторътъ го обяви. Но ако бѣхте написали нѣколко думи зарадъ мене на нашитѣ.

— На майка ви?

— Да.

Вѣра излѣзе, отиде взе хартия, моливъ и единъ пликъ отъ малкото си амбулансово куфарче и скоро се завърна при офицерина. Тя колѣнчи и писа подъ негова диктовка. Когато свърши, той понеска самъ да се подпиши и съ трудъ надраска съ растреперана ржка имената Леонъ Кириловичъ Мелниновъ.

Вѣра скри писмото въ пазва и остана на колѣнѣ до ранения. Двамата млади хора жедно се гледахъ мълчешкомъ. Изведнѣжъ съ внезапно движение

огънь. Слѣдъ това беспрѣстанно да се туря ледъ на главата му, по-добъръ въ единъ говежди пикочевъ позиръ, който се напълня съ парчета ледъ, туря се на главата на болното и, когато се стои ледътъ, туря се отново. Тая е единственната домашна помощъ, а останалото е на доктора. Гдѣто нѣма докторъ, само съ това лечение болѣстата минава. На такивъ болни не трѣбва да се дава друга корава несмелителна храна, освѣнъ мѣко и то малко. Всѣки день трѣбва да ходи повънъ за нуждата си. Въздъхътъ трѣбва да е чистъ, хладенъ и въ стаята малко тъмно.

Книги и списания,

получени въ Дирекцията ни.

Жената и социализмътъ (мнѣжлото, настоящето и бъдещето на жената отъ *Августъ Бебелъ*. Прѣвелъ отъ френски *Н. Хр. Габровски*. Допълнено споредъ най-новото дванайсето нѣмско издание. Търново 1893 г. Цѣна 3 лева.

Педагогичумъ, научно-популярно списание за въспитатели и учители. редакторъ *М. Нончевъ*. Година III, книга IX и X, София 1893 г.

Педагогическа библиотека (сбирка отъ педагогически книги) за учители, бавачки, родители и за тѣзи които се грижатъ за образованието на людетъ въобще. Книга IV. Пробни уроци къмъ III година на «Педагогичумъ». Книга V. Хигиена печатана въ III година на «Педагогичумъ». Книга VI. Сборникъ отъ педагогически статии изъ II и III година на «Педагогичумъ».

Праледъ, мѣсечно списание излиза подъ редакцията на Д-ръ *Ив. Златаровъ* и *И. Дослѣвски*, година I, брой IV, Бургасъ 1893 г.

Свѣтълина, мѣсечно иллюстрирано списание. Година III, кн. VII. София.

Учителъ, мѣсечно педагогическо обществено списание за учители и въспитатели. Година I, книга I, Пловдивъ.

Юридическо списание, година V, книжка VI, София 1893.

Елементарно Ръководство по практическа гигиена.

Вѣра хвана двѣтъ рѣци на Мелинова и извика: — Не, вий нѣма да умрете! Вий не трѣбва да умираете!

— Уви! твърдѣ вѣрно е, че азъ ще умра. Да, азъ чувствувамъ, че смъртѣта приближава...

— То е слѣдствие отъ трѣската...

— Не, азъ умирамъ; безъ съмнѣние, така е било писано... нека волята на Всевишния да бѣде изпълнена... Но да умрешъ толкова младъ... да заминешъ толкова рано!... и за всѣкога!... То не би било нищо, но да изгубишъ това, което що си съгледалъ... това, което обѣщава толкова щастие!...

— Какво искате да кажете?

— Да умрешъ безъ да си обичалъ!... безъ да си билъ обичанъ!... не е ли това най-тъжното нѣщо на тоя свѣтъ!

— Вѣрвайте ме, Леонъ Кириловичъ, вий ще живѣете, и, безъ съмнѣние, любовта...

— Защо се мъчите да ме мамите?

Тъ помълчаха и двамата нѣколко врѣме, сетишъ нещастния младъ човѣкъ обѣрнѣ хубавото си лице къмъ стѣната и захвана полегка да плаче. Вѣра го гледаше съ тъга. Ти виждаше, колко тежко се по-

Наредено споредъ новитѣ программы на прѣподаването въ Франция и съдържаще най-важнитѣ данни на здравословнага наука. Отъ докторитѣ *Ернестъ Мюенъ* и *Дюбуске-Лабордери*. Прѣвели отъ французски Д-ръ *А. К. Димисасъ* и *Б. Митовъ*, Търново, цѣна 2 л. 50 ст.

Нова свѣтълина, год. III, книжка III, Сливенъ.

Великата тайна на щастливия животъ отъ *Г. П. Малчевъ*, София.

Искра, научно-литературно списание, год. IV, кн. XI.

Книжевно извѣстие.

Който иска да си достави много полезнитѣ за женския полъ книги:

I. Запазване здравията на женитѣ, понятия за менструацията, родилния периодъ и прочее.

II. Наставления за придназване отъ противоположностното бабуване и родилния периодъ слѣдъ бабуването, нека се отнесе до прѣводачката и издателката имъ *Н. Хр. Бъчеварова*, въ София.

Първата книга струва съ испращането 1-60 стот., а втората 65 ст.

Поръчки, не придружени съ стойността на книгитѣ, не се изпълняватъ, нито на писмата се отговаря.

Корреспонденция.

Г-и и Г-а *Н. Стояновъ*, *Бургасъ*. *Т. Тодорова*, *Тръвна*. *Ал. Ив. Алексовъ*, *Вратца*. *Ив. Мутафиски*, *София*. *Мария Перфанова*, *Тулча*. Д-ръ *Гевадиевъ*, *Христо Ив. Тотевъ*, *Колчакова*, *Пловдивъ*. *М. Добревъ*, *Пловдивъ*. *Узуновъ*, *Добричъ*. *П. Сербезова*, *Панаюрище*. *Хр. Т. Казанджиевъ*, *София*. *Г. Х. Панаиотова*, *Руссе*. *С. Д. Кърпарова*, *Панаюрище*. *В. Стойчева*, *Пльвенъ*, *Т. Теодорова*, *с. Теросъ*, *Поручикъ Боаджидеда*, *Кюм. Капит. Желѣзова*, *Айтосъ*. *Кап. Калева*. Получихме стойността на едногодишното течение на списанието заедно съ притурката.

Г-и и Г-а *Г. Х. Петровъ*, *Бръковица*. *Г. Фичевъ*, *София*. Получихме стойността на едногодишно течение на списанието.

дигатъ гърдитѣ на умирающия, и ѿ се показа, че чува послѣдното биение на сърдцето му. Тя бързо, почти гнѣвно, станѣ и излѣзе. Отиде, та намѣри Крубина и го доведе при ранения. Когато докторътъ се оттегли, слѣдъ като го прѣгледа, Вѣра го попита до вратата:

— И тѣй, нѣма надѣжда?

— Ни най-малка.

— Колко врѣме още може да живѣе.

— До утрѣ, може би.

Крубинъ скоро се изгуби въ тъмнината, която изглеждаше още по-зловобна отъ послѣднитѣ пламъци на пожарътъ.

Вѣра се спрѣ единъ моментъ съ очи, дигнатъ къмъ звѣздитѣ, на които блѣдната свѣтълина трепереше надъ заспалата земя. Сетишъ полегка, съ рѣшителенъ и спокоенъ видъ, тя се завърна при ранения и сѣдна на сламата до него.

— Какво каза докторътъ? попита той.

Вѣра не отговори.

— Ти видишъ, че ще умра.

Вѣра все мълчеше. (Слѣдва)